

utwory współautorskie

dr Michał Markiewicz
Uniwersytet Jagielloński

Katowice, dn. 31 stycznia 2020 r.

Plan wystąpienia

1. Przesłanki współtwórczości.
2. Współtwórczość w rozumieniu prawa autorskiego vs dobra osobiste
3. Przybliżenie ustawowych zasad zarządu wspólnym prawem.
4. Umowa modyfikująca zasady zarządu wspólnym prawiem.

Utwór współautorski

Powstaje gdy łącznie spełnione są następujące przesłanki:

- 1) istnieją możliwe do oznaczenia wkłady twórcze poszczególnych współtwórców spełniające cechy utworu;
- 2) wkłady twórcze tworzą jedno dzieło (połączenie kreuje nową, samoistną wartość);
- 3) występuje porozumienie autorów – uzgodniony zamiar stworzenia wspólnego dzieła.

Wkłady twórcze

Muszą:

- 1) spełniać cechę indywidualnej twórczości (art. 1 pr. aut.);
- 2) stanowić sposób wyrażenia
(brak ochrony: odkryć, idei, procedur, metod i zasad działania, koncepcji matematycznej, [pomysłu] – art. 1 ust. 2¹ pr. aut.).

Nie mogą być elementem:

- 1) urzędowego dokumentu, materiału, znaku lub symbolu,
- 2) opublikowanego opisu patentowego lub ochronnego,
chyba, że zostały następczo włączone do powyższych.

Porozumienie twórców

- musi istnieć najpóźniej w chwili tworzenia dzieła;
- współtwórcy muszą mieć możliwość współdecydowania o ostatecznym kształcie dzieła;
- wpływa na zamierzone wzajemne dostosowanie własnych wkładów twórczych (dla powstania spójnej całości);
- istnieje możliwość wyrażenia zgody na współudział innych osób bez wskazania ich z imienia i nazwiska (?)

Porozumienie twórców

- musi istnieć najpóźniej w chwili tworzenia dzieła;
- współtwórcy muszą mieć możliwość współdecydowania o ostatecznym kształcie dzieła;
- wpływa na zamierzone wzajemne dostosowanie własnych wkładów twórczych (dla powstania spójnej całości);
- ~~• istnieje możliwość wyrażenia zgody na współudział innych osób bez wskazania ich z imienia i nazwiska (?)~~

Utwór współautorski a inne instytucje pr. aut.

Utwory połączone art. 10 pr. aut.

„Jeżeli twórcy połączyli swoje odrębne utwory w celu wspólnego rozpowszechniania (...)”

Utwór zbiorowy art. 11 pr. aut.

„Autorskie prawa majątkowe do utworu zbiorowego, w szczególności do encyklopedii lub publikacji periodycznej, przysługują producentowi lub wydawcy, a do poszczególnych części mających samodzielne znaczenie - ich twórcom (...)”

Twórczy zbiór utworów art. 3 pr. aut.

„zbiory(...) spełniające cechy utworu są przedmiotem prawa autorskiego, (...) o ile przyjęty w nich dobór, układ lub zestawienie ma twórczy charakter(...)”

Współtwórczość w pr. aut., a twórczość w k.c.

Art. 23 k.c.

Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności (...) twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Czy można zostać oznaczonym jako współautor mimo braku wniesienia wkładu twórczego (w rozumieniu prawa autorskiego) do dzieła?

Czy i kiedy wolno wskazywać jako autorów, podmioty nie wnoszące wkładów twórczych w rozumieniu pr. aut.

J. Barta i R. Markiewicz wskazali, że można zaakceptować praktykę oznaczania „współuczestników pracy naukowej” jeżeli:

1. w określonym środowisku istnieje taki zwyczaj,
2. dana osoba brała udział w badaniach naukowych,
3. współuczestnictwo nie dotyczyło tylko: działań mechanicznych, rutynowych, bądź administracyjnych.

Zasady zarządu wspólnym prawem:

Art. 9 pr. aut.

1. Domniemanie równości udziałów; możliwość wystąpienia do sądu.
2. Wykonywanie prawa do swojej części utworu współautorskiego.
3. Wymóg zgody wszystkich na czynność zarządu (wykonanie prawa) możliwość wystąpienia do sądu.
4. Każdy może dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia praw.
5. Stosowanie odpowiednio przepisów k.c. o współwłasności w częściach ułamkowych.

Zasady zarządu wspólnym prawem:

Art. 9 pr. aut.

1. Współtwórcom przysługuje prawo autorskie wspólnie. Domniemywa się, że wielkości udziałów są równe. Każdy ze współtwórców może żądać określenia wielkości udziałów przez sąd, na podstawie wkładów pracy twórczej.
3. Do wykonywania prawa autorskiego do całości utworu potrzebna jest zgoda wszystkich współtwórców. W przypadku braku takiej zgody każdy ze współtwórców może żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeka uwzględniając interesy wszystkich współtwórców.
4. Każdy ze współtwórców może dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia prawa autorskiego do całości utworu. Uzyskane świadczenie przypada wszystkim współtwórcom, stosownie do wielkości ich udziałów.

Umowa modyfikująca zasady zarządu

Elastyczne rozwiązanie pozwalające na zmianę ustawowych wymogów co do podejmowania decyzji zarządu (wykonywania prawa).

Przykładowe modele umowy modyfikującej zasady zarządu:

- 1) umowa o „rozdział” praw;
- 2) umowa zbliżona do licencji wyłącznej;
- 3) umowa zbliżona do licencji niewyłącznej;
- 4) umowa upoważniająca osobę trzecią do wykonywania prawa.

Zagadnienia szczegółowe umowy modyfikującej zasady zarządu

1. Charakter prawny umowy
2. Konieczne elementy umowy
3. Określenie wielkości udziałów poszczególnych współtwórców
4. Trwałość umowy
5. Zakres przepisów bezwzględnie wiążących
6. Sposób podejmowania czynności zarządu względem osób trzecich

Zagadnienia szczegółowe umowy modyfikującej zasady zarządu

1. Charakter prawny umowy
2. Konieczne elementy umowy
3. Określenie wielkości udziałów poszczególnych współtwórców
4. Trwałość umowy
5. Zakres przepisów bezwzględnie wiążących
6. Sposób podejmowania czynności zarządu względem osób trzecich

Umowne oznaczanie udziałów we wspólnym prawie

Art. 9 ust. 1 pr. aut.

Współtwórcom przysługuje prawo autorskie wspólnie.

Domniemywa się, że wielkości udziałów są równe.

Każdy ze współtwórców może żądać określenia wielkości udziałów przez sąd, na podstawie wkładów pracy twórczej.

Określenie wielkości udziałów we wspólnym prawie autorskim ma znaczenie m.in. dla:

- podziału przychodów i wydatków związanych z prawem,
- określania zasad zarządu prawem, w przypadku umowy modyfikującej zasady zarządu.

Umowne oznaczanie udziałów we wspólnym prawie

W jaki sposób współuprawnieni mogą określić wysokość udziałów we wspólnym prawie?

1. wystąpić do sądu;
2. zawrzeć umowę (?):
  - a) określającą wysokość udziałów (wkładów twórczych?),
  - b) rozporządzającą udziałami pomiędzy współuprawnionymi,
  - c) ugody.

Umowne oznaczanie udziałów we wspólnym prawie

Art. 9 ust. 1 zd. 3 pr. aut.

Każdy ze współtwórców może żądać określenia wielkości udziałów przez sąd, **na podstawie wkładów pracy twórczej**.

Czy sąd jest związany określeniem udziałów przez współuprawnionych?

Umowne oznaczanie udziałów we wspólnym prawie

Czy zatem istnieje możliwość określenia udziałów przez współuprawnionych, które nie może być podważone na skutek późniejszego orzeczenia sądu?

- umowa rozporządzająca udziałami (o nieznannej wielkości)
- Umowa ugody

Umowne oznaczanie udziałów we wspólnym prawie

Art. 917. KC [Uгода]

Przez ugodę strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać.

utwory współautorskie

dr Michał Markiewicz
Uniwersytet Jagielloński

Katowice, dn. 31 stycznia 2020 r.